

LATINSKÁ AMERIKA: MEXIKO

Viva Mexico!!

Regionální geografie Ameriky, Austrálie a polárních oblastí

Přednáška č. 6

© HS

atesa.deviantart.com

Obecná FG charakteristika

- 1 972 550 km² (1/10 rozlohy LA)
- stát v Severní Americe mezi Tichým oceánem a Mexickým zálivem Atlantského oceánu (část za Tehuantepeckou šíjí patří ke Střední Americe)
- Podnebí je tropické, na severu subtropické, ovlivněné nadmořskou výškou
- Největší řeka je pohraniční Rio Grande na SV, suché oblasti na SZ jsou bez stálých povrchových toků
- Vegetační kryt různorodý; na severu pouště a polopouště, dále k J travnaté a křovité savany, v horách subtropické smíšené lesy, na J převládají vždy zelené vlhké tropické lesy

kalifornský proud

severovýchodní pasát

rovníkový proud

Geologie

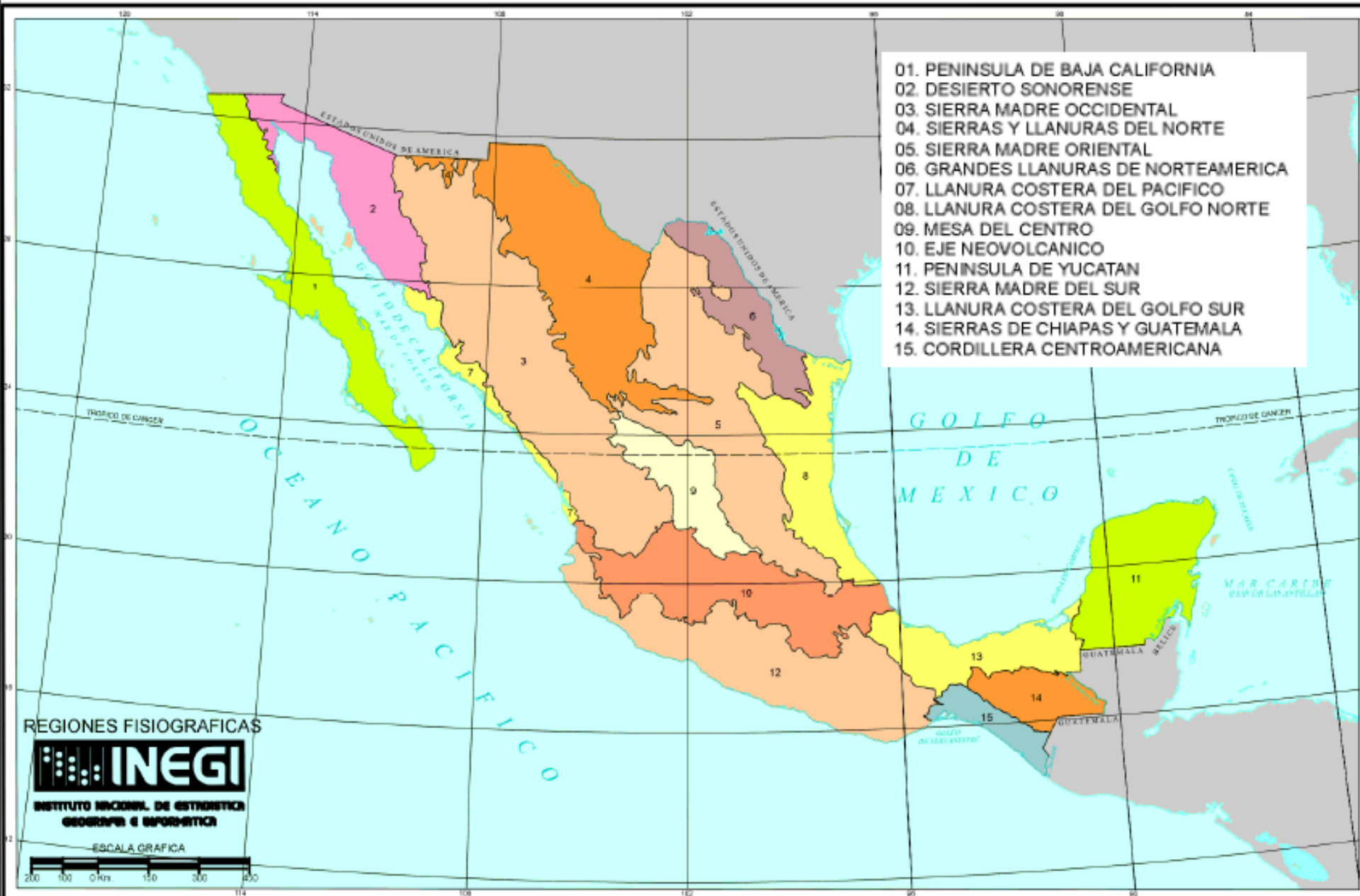
- Geologicky nestabilní
- Trpí častými zemětřeseními a společnou činností

Name	Magnitude	Death toll
1907 Guerrero earthquake	7.7	
1911 Guerrero earthquake	7.7	
1931 Oaxaca earthquake	7.8	114
1932 Jalisco earthquake	8.1	45
1932 Colima earthquake	7.8	
1932 Colima earthquake	7.8	
1937 Orizaba earthquake	M_s 7.3	34
1941 Colima earthquake	7.6	90
1957 Guerrero earthquake	7.9	68
1965 Oaxaca earthquake	7.5	6
1973 Veracruz earthquake	7.0	600 - 1,200
1980 Central Mexico earthquake	7.0	300
1985 Mexico City earthquake	8.0	10,000 - 65,000
1995 Guerrero earthquake	7.4	3
1995 Colima-Jalisco earthquake	8.0	49
1995 Chiapas earthquake	7.1	
1999 Tehuacán earthquake	7.0	15
1999 Oaxaca earthquake	7.4	35
2003 Colima earthquake	7.6	29
2009 Guerrero earthquake	5.8	2
2009 Gulf of California earthquake	6.9	--
2010 Baja California earthquake	7.2	4
2010 Oaxaca earthquake	6.2	1
2011 Veracruz earthquake	6.7	1
2011 Guerrero earthquake	5.7	--

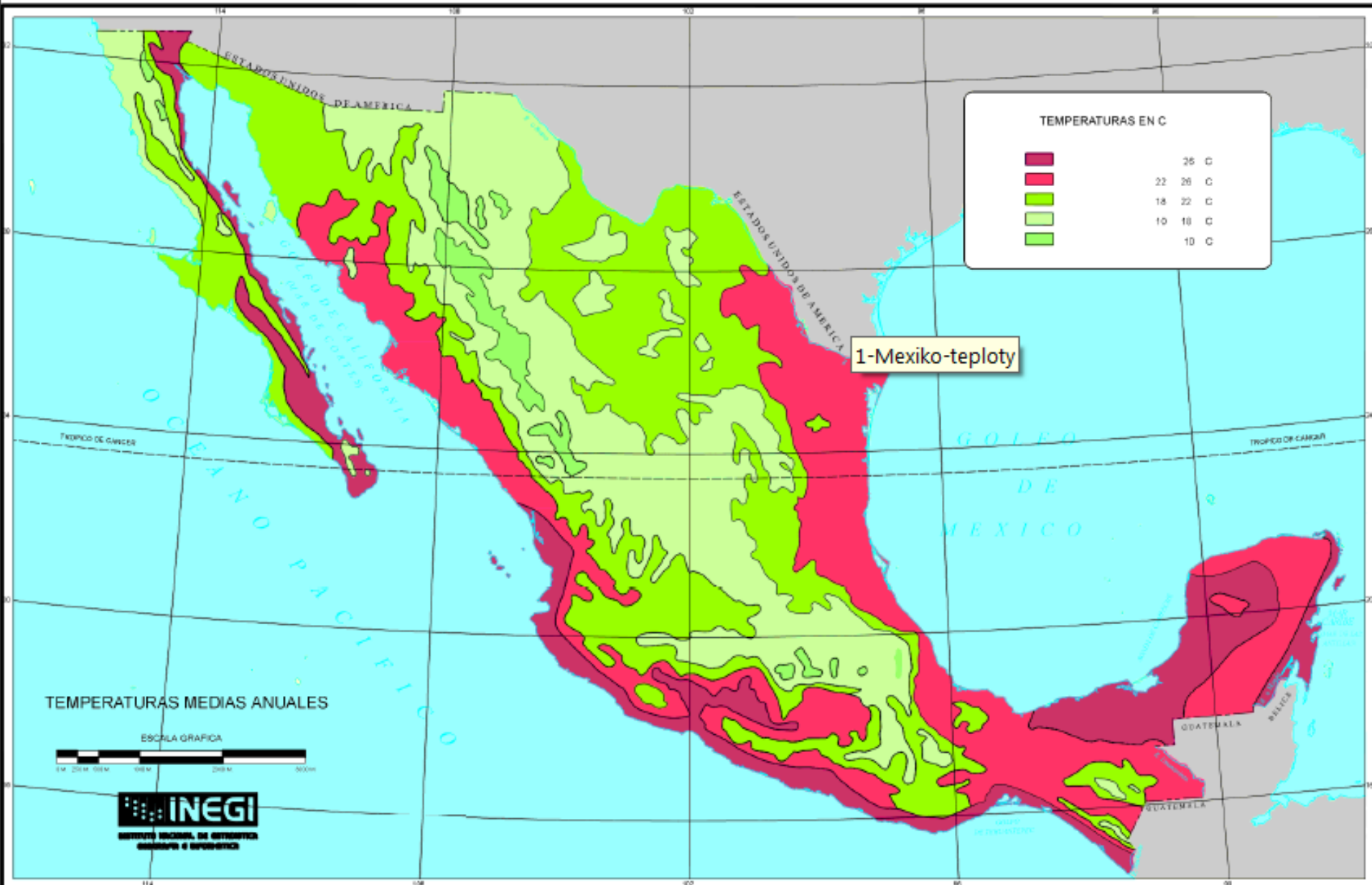
Povrch

- většinu území Mexika zaujímají hory a náhorní plošiny (součást systému Kordiler)
- na Pobřežní pásmo v USA navazuje úzký Kalifornský poloostrov (1 250 km).
- na pobřeží (V i Z) úzké pobřežní nížiny, na ně navazují pohoří **Sierra Madre Occidental** (Z, nejvyšší hora Cerro Mohinora, cca 3 250 m) a **Sierra Madre Oriental** (V, Cerro Potosí, 3 713 m)
- Mezi nimi **Mexická náhorní plošina** (1 000–2 500 m n. m.)
- na J navazuje **Mladovulkanická Kordillera** (Eje Volcánico Transversal) s řadou činných i vyhaslých sopek
- Kordillery pokračují dále k JV jako **Sierra Madre del Sur** (Teotepec, 3 703 m)
- Východně od nich nízká Tehuantepecká šíje (vzdálenost Pacifiku a Mexického zálivu: 192 km).
- Poloostrov Yucatán tvoří vápencová plošina s krasovými tvary

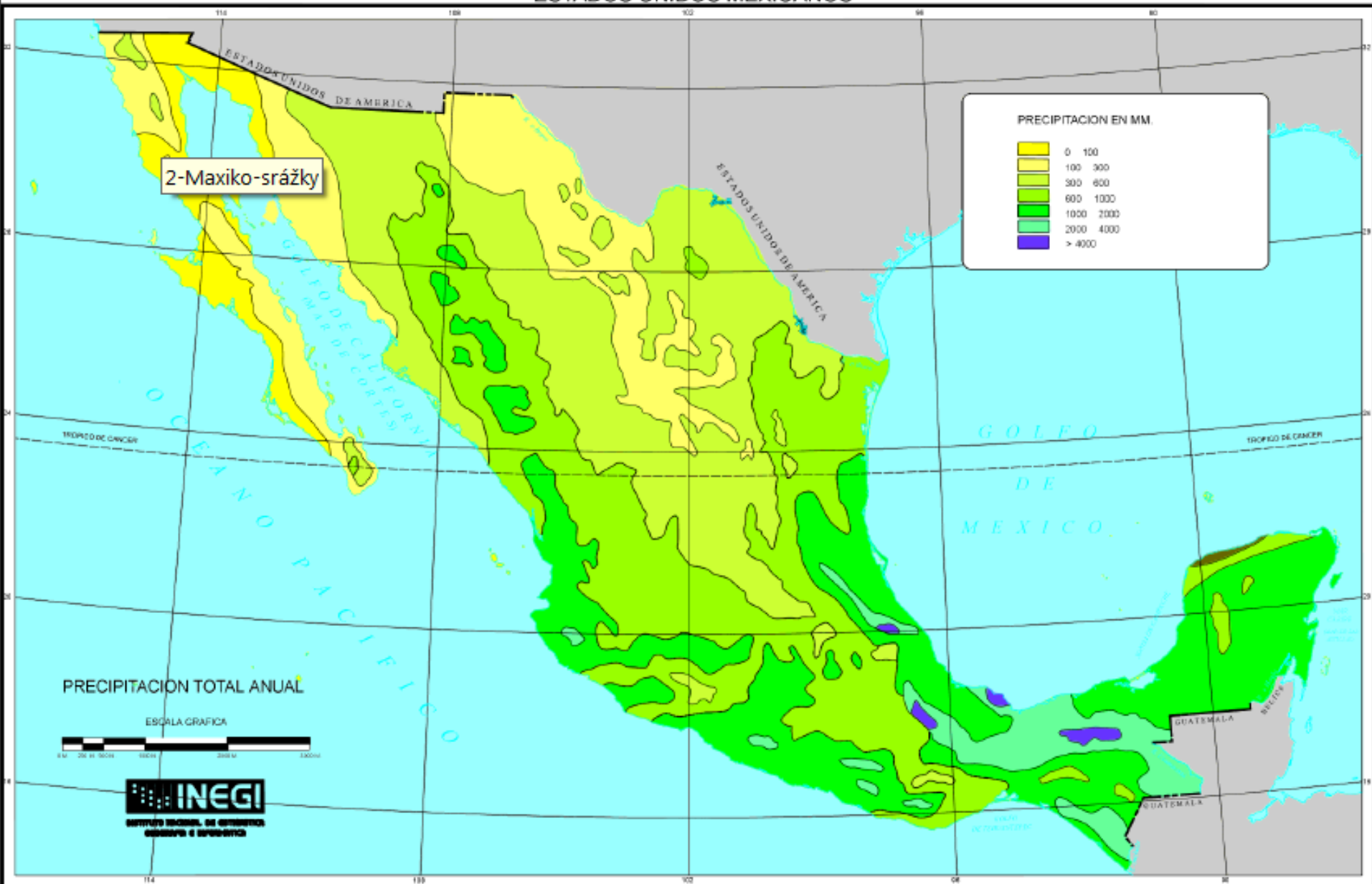
ESTADOS UNIDOS MEXICANOS

ESTADOS UNIDOS MEXICANOS

ESTADOS UNIDOS MEXICANOS

2-Maxiko-srážky

Sopky

□ **Pico de Orizaba** →

- Nejvyšší bod Mexika (5610 m n. m.)
- Též Citlaltépetl (3. nejvyšší sopka západní polokoule)
- Poslední erupce: 1687, 1630, 1613, 1569 ....

□ **Popocatépetl** (5 452 m n. m.) →

– 70 km od hl. města

□ **Iztaccíhuatl/Ixtaccíhuatl** (5 286 m n. m.)

Přírodní rizika

- Tsunami (pobřeží Pacifiku)
- Vulkanická činnost
- Zemětřesení
- Hurikány (pobřeží)

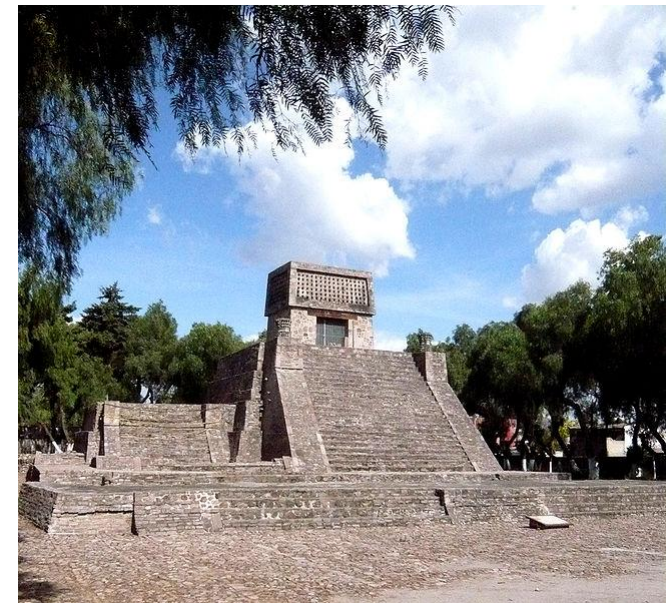
- **Environmentální problémy**
  - ▣ Znečištění zdrojů vody
  - ▣ Odlesňování, eroze, dezertifikace
  - ▣ Silné znečištění vzduchu v hl. městě a v prům. centrech

Dějiny

- Osídlení asi před 20–30 000 lety
- 1500–900 př. n. l. počátek zemědělství
- 900–300 př. n. l. – první vyspělejší kulturní formy
- 1. tisíciletí: se některé vyvinuly do svébytných civilizací: olmécká, toltécká, zapotécká, mayská a aztécká civilizace
- 1200 – většinu území Mexika ovládají Aztékové

Aztécká říše, 1519

Dějiny – kolonie

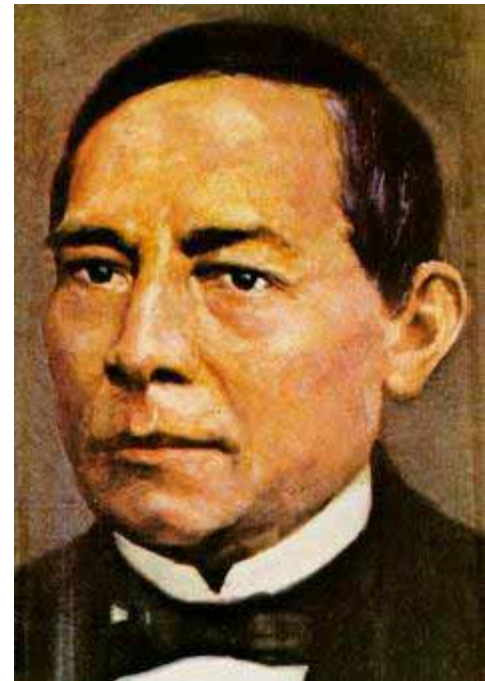
- 1519-21 dobyto **Hernánem Cortésem**. Od 1535 součást místokrálovství **Nové Španělsko** (Nueva España) – to zahrnovalo i španělské karibské ostrovy a Střední Ameriku.
- Změna etnické struktury:
  - ▣ demografický kolaps (původně kol. 12 mil. obyvatel, 1650: pod 1 milion)
  - ▣ Indiáni znevolnění (pracovní síla v zemědělství a v dolech)
  - ▣ dovoz černých otroků (hlavně v přístavech – až 9 % obyvatel)
  - ▣ mestici, prolínání kultur
- Koloniální hospodářství: stříbro, zlato, zemědělské produkty (kakao, barviva, bavlna, vanilka)

Dějiny – získání nezávislosti

- 16. 9. 1810 počátek války za nezávislost – rozsáhlé protišpanělské povstání
- 24. 2. 1821 kompromis mezi protišpanělskými liberály a konzervativci : Mexiko zůstane v personální unii se Španělskem, případně bude do jeho čela postaven některý ze španělských princů
- 24. 8. 1821 poslední španělský místokrál uznává **nezávislost Mexika**
- V květnu 1822 zvolen císařem domácí – původně prošpanělský – generál Agustín de Iturbide (Agustín I.) – v březnu 1823 sesazen
- 1824 republika, první prezident **Guadalupe Victoria** (v úřadě 1824–1829)

Dějiny – spory konzervativců a liberálů

- 19. století – dlouhé období nestability a politických sporů mezi liberály a konzervativci
- 1857 liberální ústava, omezení moci církve –
důsledkem občanská válka v letech 1858–1861 a dvojvládí
  - 1858 – ještě zostřeno rozdělením majetku církve, liberálové získávají masovou podporu obyvatelstva
  - Vítězí liberálové – prezident **Benito Juárez**
- Juarézovu vládu přerušila zahraniční intervence vedená Francií
- pod patronátem Francie vzniklo na okupovaných územích císařství v čele s **Maxmiliánem Habsburským** (1864–67)

Dějiny – spory konzervativců a liberálů

- 2. pol. 19. století: rychlá likvidace občinového vlastnictví půdy, enormní počet bezzemků
- 1877–1911 diktátor **José de la Cruz Porfirio Díaz Mori** – tzv. **porfiriát** – diktatura, ale též ambiciózní program modernizace země (výstavbu silniční a železniční sítě, podpora zahraničních investic)
- Falšování výsledků prezidentských voleb v roce 1910 bylo roznětkou **mexické revoluce** (1910–1917)

Dějiny – spory konzervativců a liberálů

- V roce 1929 vytvořena Mexická národní strana – pozdější **Revoluční institucionální strana (PRI)**
  - Vládla zbytek 20. století
  - oficiálně strana dělníků, rolníků a úředníků
  - jinak v podstatě populistická strana vedená vždy silným *caudillem*), její režim byl označován za autoritativní a politika vlády vždy závisela na orientaci stávajícího prezidenta
- 3 desetiletí po 2. sv. válce byla ekonomicky i politicky úspěšná, od 70. let spíše stagnace (vrcholem hluboká ekonomická recese 1994)
- 2000 – prezidentem zvolen opoziční kandidát Strany národní akce **Vicente Fox Quesada**
- Od r. 2006 prezidentem Felipe Calderón (PAN - Konzervativní křesťansko demokratická strana)

Estados Unidos Mexicanos

- Federativní republika (31 států, 1 fed. území)
- Oddělená soudní, zákonodárná a výkonná moc
- Výkonná moc je historicky dominantní
- Prezident volen přímo na 6 let (nesmí být zvolen dvakrát po sobě)
- Parlament je dvoukomorový – Poslanecká sněmovna a Senát, zvolení na bezprostředně následující období je zakázáno (!), volební systém je smíšený (dříve většinový)

Státy Mexika

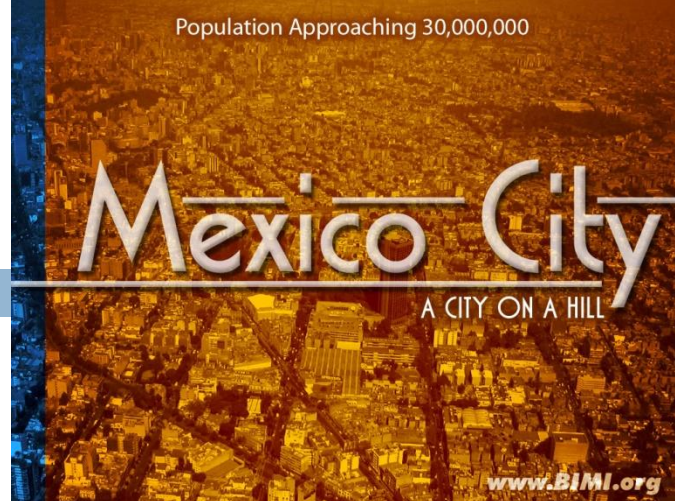
Obyvatelstvo

- 113,7 mil. obyvatel (2011) – 1/5 obyvatelstva LA (2. největší v LA, 11. na světě)
- přírůstek 1,012 % (2011)
- porodnost 19,13/1000 obyv. (2011) – v současnosti citelný pokles porodnosti – vyšší je u indiánů a na venkově
- úmrtnost 4,86/1000 obyv. (2011)
- saldo migrací -3,24/1000 obyv. (2011) – výrazná migrace do USA (v zahraničí žije 9 mil. mexických občanů) a na sever země (rychle rostou města při hranici USA)
- Hlavní jazyk: španělština
- Náboženské složení: katolíci přes 90 %, roste počet protestantů
- Vzdělání obyvatel je dobré (univerzita od 1551), negramotnost 10 % (hlavně tradiční Indiáni).
- Urbanizace 75 %.

Obyvatelstvo

- Kulturně, rasově a etnicky různorodé obyvatelstvo
- Převažují míšenci původních indiánů s přistěhovalými Španěly – **mestici** – asi 60 % populace (mají – zejména ve státě Veracruz – i jistý podíl černošské krve – do Mexika bylo zavléčeno na 200 000 černých otroků)
- Odhady počtu indiánů se pohybují mezi 10 % a 30 % – závisí na definici, vláda upřednostňuje jazykové hledisko
- Nesmíšených Evropanů je málo – hl. ve městech (španělský, francouzský, německý původ)
  - ▣ Dále váleční uprchlíci (španělská obč. válka, Poláci, Rusové, Židé, Libanonci)
- Asijsi jsou potomky Filipínců z koloniálního období, menší množství přišlo i z USA (podobně jako mormoni a mennonité)

Obyvatelstvo

- Nejvíce lidí v centrální části země (Mexická náhorní plošina), hlavně v hlavním městě (vysokohorská kotlina 2 200 m n. m. ⇒ časté problémy s ovzduším)
- Aglomerace hlavního města zahrnuje: vlastní Ciudad de México, dále milionová města Ecatepec de México, Naucalpan, Nezahualcóyotl, Tlalnepantla
- Vlastní město má cca 8,8 mil. obyvatel (2008), Metropolitní území Ciudad de México pak 19,8 mil. obyvatel, aglomerace v nejširším vymezení až 25 mil. obyvatel (čtvrtina obyvatel země)

Metropolitní území Ciudad de México

- jde o legislativně vymezenou „konurbaci“ Ciudad de México
- zahrnuje Federální distrikt, 40 obcí státu México a 1 obec státu Hidalgo
- definováno je i širší zázemí – „aglomerace“ města, která zahrnuje celou „konurbaci“ a dalších 18 obcí – označuje se jako **Metropolitní území Valle de México**
- Zóny jsou definovány dohodou federální vlády, Federálního distriktu a státu México z roku 2005
- Společné orgány metropolitních oblastí převzaly zodpovědnost za územní plánování a urbanistický rozvoj celého sídelního útvaru

Ekonomika

- Tržní ekonomika
- Kombinace moderních i zastaralých výrobních způsobů v průmyslu i zemědělství
- Dominující soukromý sektor
- Postupná privatizace (1982: 1000 státních podniků, 1999: 200)
- Značně nerovnoměrné rozložení příjmů
- Součást NAFTA (od vzniku v roce 1994 zhruba zdvojnásobení obchodu s USA a Kanadou)
- Smlouvy o volném obchodu s EU a dalšími zeměmi

Ekonomika

- Enormní závislost na vývozu do USA ($\frac{1}{4}$ HDP), Mexiko proto v podstatě kopíruje ekonomické cykly v USA
- Chronickým problémem Mexika je korupce a kriminalita (snad až $\frac{1}{4}$ HDP) – všechny obvyklé formy (drogy, loupeže, únosy, vyděračství, padělání, daňové úniky)

HDP

- Zemědělství: 4 %
- Průmysl: 27 %
- Služby: 69 %

Zaměstnanost

- Zemědělství: 18 %
- Průmysl: 24 %
- Služby: 58 %

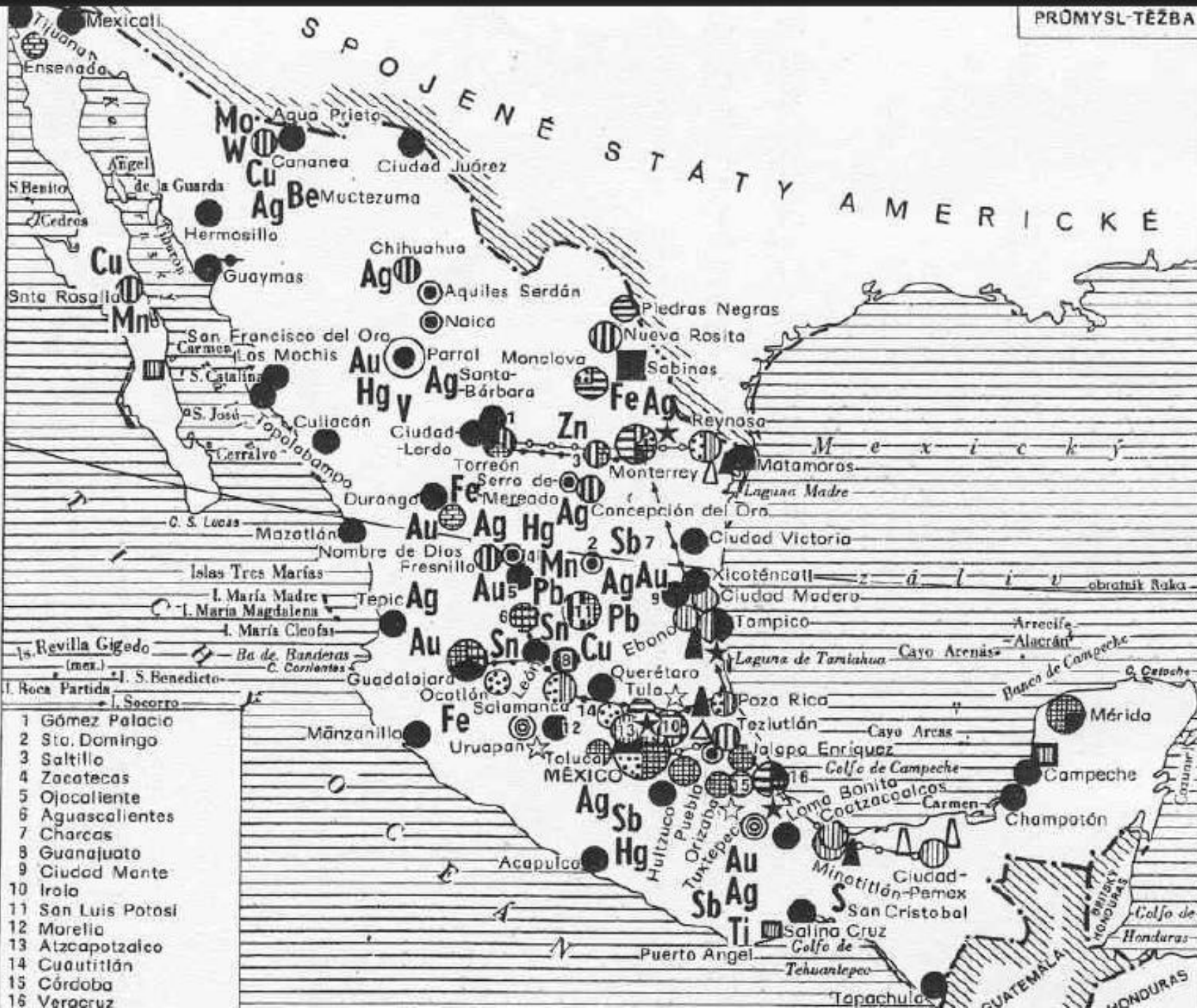

Zemědělství

- Orná půda 13 %, pastviny 39 %, lesy 26 %
- Radikální pozemková reforma (dodnes převažuje družstevní vlastnictví půdy, 1/3 vlastní občiny, velkou část má stát – vyřešeno nerovné vlastnictví půdy, předtím 97 % půdy vlastnilo 800 lidí)
- Pěstuje se kukuřice, sorgho, pšenice, cukrová třtina, bavlna, káva, sisal (3. místo na světě), podzemnice olejná, sezam, banány, tabák, rajčata, fazole
- Chov skotu, prasat, koz, koní. Rybolov.
- Mexiko se dělí na dvě nesouměřitelné oblasti:
  - 1) Tichooceánská nížina (rostlinná výroba – pšenice, bavlna, sója, ovoce; intenzivní zemědělství severoamerického typu)
  - 2) zbytek státu (zaostalejší zemědělství, produkce plodin pro vlastní spotřebu)
- *Vláda se snaží přimět rolníky k náhradě části kukuřice za pšenici (kvůli klimatu – pšenice je zde vhodnější) – kampaně troskotají na stravovacích zvycích*

Těžba

- těží se ropa (nejvýznamnější součást; 4. místo na světě; v Mexickém, konkrétně Kampečském zálivu a na Yucatánu), těžbu i vývoz ropy a zemního plynu ovládá státní společnost Pemex
- zemní plyn,
- černé uhlí
- uran (S. M. Occidental, S. M. del Sur)
- stříbro (1. –2. na světě, 17 % světové těžby; pro ekonomiku ale nevýznamné)
- rudy železa (ložiska na západě země – Durango, železárny a ocelárny v Monterrey na SV v blízkosti zdrojů uhlí – doly v nedalekém Sabinas)
- rudy barevných kovů: zinku, olova, mědi, manganu a dalších prvků
- síra, sůl, fluorit

- 1 Gómez Palacio
- 2 Sto. Domingo
- 3 Saltillo
- 4 Zacatecas
- 5 Ojocaliente
- 6 Aguascalientes
- 7 Charcas
- 8 Guanajuato
- 9 Ciudad Monte
- 10 Irolo
- 11 San Luis Potosí
- 12 Morelia
- 13 Atzacapotzalco
- 14 Cuautitlán
- 15 Córdoba
- 16 Veracruz

Průmysl

- Průmysl má úplnou strukturu (jako vyspělé země), od 1994 člen OECD (jako první latinskoamerický stát)
- koncentrace výroby do Méxica, Guadalajary a Monterrey. Nejrozsáhlejší je průmysl:
  - **petrochemický** (v LA 2. místo po Venezuele; umělá hnojiva, syntetický kaučuk, umělá hmota),
  - **hutnický** (opírá se o vlastní zdroje, hutě v Monterrey a v Lázaro Cárdenas) – vyrábí 25 % železa a 30 % oceli celkové latinskoamerické produkce
  - **strojírenství**: bouřlivý rozvoj, dosud pokrývá domácí spotřebu jen z 1/3, výroba dopravních prostředků a spotřební elektroniky
  - Navíc rozsáhlá tradiční odvětví: **potravinářství, textilní a kožedělný průmysl, zpracování tabáku**

Strojírénství

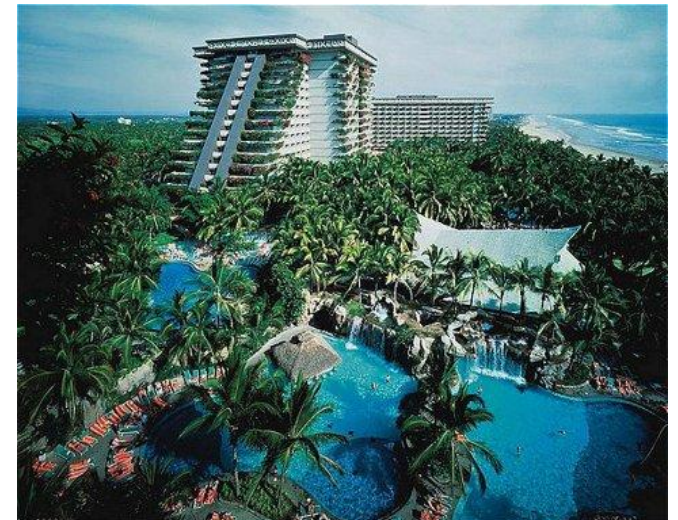
- Specializace výroby na **průmyslová zařízení, dopravní prostředky, stroje a přístroje dlouhodobého spotřebního charakteru**
- Značnou dynamiku růstu zaznamenala výroba osobních automobilů, traktorů a domácích spotřebičů
- Objemem výroby automobilů se Mexiko řadí na 11. místo na světě a na 2. v LA, hned za Brazílii
- V automobilovém průmyslu Mexika operuje v současnosti 20 společností, avšak na 7 největších připadá 99 % produkce
- Patří mezi ně na příklad: Ford Motors, General Motors, Nissan Mexicana a Volkswagen

Chemie

- **Chemický průmysl** Mexika patří mezi nejrozvinutější průmyslová odvětví v LA
  - Plně pokrývá vnitřní poptávku
  - Největší část chemického průmyslu je ovládaná státní společností Petroleos Mexicanos (PEMEX). V jejích rukou jsou soustředěny veškeré závody na zpracování ropy, skladovací podniky, ropovody, ostatní doprava ropy, vnitřní a zahraniční obchod a celý obor petrochemie (zestátněno v roce 1938)
  - Saldo zahraničně-obchodní bilance PEMEXU (vývoz ropy)
  - Také **produkce průmyslových hnojiv** plně uspokojuje potřeby mexického zemědělství
  - Největším výrobcem průmyslových hnojiv je státní společnost Guanos Fertilizantes de México (GUANOMEX). Její podíl v celkové produkci dosahuje 60 %
- **Gumárenský průmysl** rovněž pokrývá domácí poptávku, kromě speciálních pneumatik (vysokozdvižné vozíky, letadla, ...)

Energetika, cestovní ruch

- Elektřina z fosilních zdrojů (ropa) 74 %, z vodních zdrojů 18 %, jaderná energie 5 % (jaderná elektrárna v Laguna Verde – 2 varné reaktory BWR, viz obr.)
- Významný cestovní ruch (hlavní město, indiánské památky, rekreační letoviska při pobřeží – Acapulco...
- navíc „pohraniční turistika s USA“ – Američané zajíždějí hluboko do vnitrozemí

Obchod

- Značná závislost na zahraničním obchodu
- Hlavním partnerem jsou USA – asi 85 % vývozu
- Dováží se součástky do automobilů, elektronika, zemědělské výrobky
- Vyváží se ropa, dále bavlna, výrobky zpracovatelského průmyslu, tradiční potravinářské produkty (např. tequila).

www.myfootball-wallpapers.net

Poloha

- 5. největší stát světa – 8,5 mil. km² (je větší než všechny evropské země dohromady (bez Ruska))
- Zabírá téměř polovinu JA
- Sousedí se všemi jihoamerickými státy s výjimkou Chile a Ekvádoru (délka hranic 23 tis. km, pobřeží cca 7,5 tis. km)

Povrch

- 40 % plochy státu zaujímají nížiny
- 57 % zbytek tvoří pohoří a náhorní roviny – většinou málo členité, zarovnané povrchy
- jen 3 % území přesahuje výšku 900 m n. m.
- geologicky klidná oblast

Příroda

- Rozsáhlé území Brazílie lze rozdělit na 3 odlišné přírodní celky:
  - **Guyanská vysočina** – na S, nejvyšší horstvo státu (Pico da Neblina, 3 014 m n. m.).
  - **Amazonská nížina** – podnebí rovníkové, stále horké a vlhké, s malými výkyvy teplot a vysokými celoročními srážkami. Porost tvoří tropický deštný les (selvas) s velkým bohatstvím rostlinných druhů. Silné kácení lesů v posledních letech (těžba dřeva, osídlování)
    - obavy o dopad na změnu klimatu
  - **Brazilská vysočina** – zaujímá V a J Brazílie; soubor pahorkatin, náhorních plošin, vrchovin a hornatin, výšky nejčastěji dosahují 1 000 – 1 500 m n. m. a vzrůstají směrem k atlantskému pobřeží
  - Nejvyšší části jsou u pobřeží Atlantiku – Serra de Mantiqueira s nejvyšší horou Pico da Bandeira (2 890 m n. m. – až do 20. století považována za nejvyšší horu Brazílie).

Zajímavost

- Na hranicích Brazílie a Argentiny **vodopády Iguazu** (výška 57–72 m, celkem 275 jednotlivých peřejí o celkové šíři 4 km, hlavní peřej, tzv. Ďáblova rokle, široká 1 km).

Podnebí

- Rozdílné klima v závislosti na poloze vzhledem k rovníku a oceánu
- Rozdíly hlavně ve srážkách, teploty na celém území obdobné (přes 22 °C), ovlivňuje je ale nadmořská výška (v Amazonské nížině víc, ve vyšších polohách Braz. vysočiny jen 16 °C)
- Rozdíl teplot během roku: na severu nevýznamný, na jihu výraznější
- **Vlhké rovníkové klima** převládá v oblasti Amazonky
- **Subekvatoriální klima** v Brazílské vysočině ve středu a na východě země
- **Klima náhorních rovin** typické pro náhorní rovinu Planalto, na které bylo vybudováno hlavní město Brasília, stát Minas Gerais a horské oblasti státu Rio de Janeiro
- **Subtropické klima** v jižní Brazílii

Vegetace

- **Amazonský deštný les** pokrývá 42 % území Brazílie (3,6 mil. km² na území Brazílie a 2,4 mil. km² na území sousedních států).
  - největší deštný les na světě
  - dlouhodobý problém: zabírání pralesa pro zemědělství a jeho devastace při těžbě, průmyslové výrobě apod. (nenávratně zničeno asi 15 % plochy)
- **Atlantský prales**
  - Původně se rozkládal od Rio Grande do Norte a do Rio Grande do Sul
  - velká část pralesa byla přeměněna na kulturní krajinu – v současnosti hlavní průmyslová centra země a intenzivní zemědělství
- **Caatinga**
  - Severní oblasti a ve státu Minas Gerais, zabírá 11 % brazilského území
  - Suchá oblast, rostliny přizpůsobené nedostatku vody křoviny, sukulenty ...
- **Cerrado** – centrální planiny o rozloze 2 mil. km², otevřená savana porostlá trávou a stromy
- **Pantanal** – největší mokřadní ekosystém světa (podél řek Paraná a Paraguay, rozloha asi 230 tis. km², z toho v Brazílii 140 tis. km²)

Vegetace

Dějiny

- Původně osídleno indiánskými kmeny (Tupíové, Aravakové aj.)
- 28. 1. 1500 španělská Pinzónova výprava (vedl ji **Vicente Yáñez Pinzón**) prozkoumala SV pobřeží dnešní Brazílie vč. Ústí Amazonky
- 22. 4. 1500 objevil Portugalec **Pedro Álvares Cabral** pobřeží dnešního státu Bahía a prohlásil je za majetek Portugalska
- Spory o hranice španělských a portugalských držav

- Zpočátku mírný nezájem (Portugalsko bylo zaujato Indií)
- Rozvoj plantážnictví → dovoz **otroků z Afriky** (v letech 1530–1886 až 3,6 mil.)
- Domorodé obyvatelstvo zatlačováno do vnitrozemských pralesů (decimováno evropskými chorobami a vybíjením)
- Boje s interventy – zpočátku Francouzi, později (1624–1654) Holanďané, které přilákala produkce cukru na brazilských plantážích

Dějiny

- počátek 18. století: objev zlata v oblasti Minas Gerais, hospodářské i politické centrum se přemístilo na jih. Roku 1763 novým hlavním městem Rio de Janeiro
- 1788–9 Tiradentovo spiknutí: první pokus o vyhlášení nezávislosti (odhalen ještě ve fázi příprav)
- 1808 po napadení Portugalska Napoleonem přesídlil portugalský král João do **Brazílie**, v Riu sídlil do roku 1818
- 7. 9. 1822 **provolání z Ipirangy** – Joãův syn, místodržitel Pedro, odmítá příkaz portugalského parlamentu k návratu do země a vyhlašuje **nezávislost Brazílie** (od října 1822 císařství)
  - ▣ Absolutistická vláda, ale také ukončení obchodu s otroky (1826)
- 1825–28 válka s Argentinou, důsledek: nezávislost Uruguaye

Dějiny

- 1831–1889 vláda Pedra II. = „zlatý věk“
  - ▣ Řada sociálních a politických reforem
  - ▣ 1864–70 válka s Paraguay, územní zisky
  - ▣ Následné nepokoje velkostatkářů, 15. 11. 1889 byla císařská rodina vypovězena, **Brazílie prohlášena republikou**
- od 1889 federativní republika, politicky značně nestabilní
- 1930–45 **Getúlio Dornelles Vargas** – diktátorské pravomoce, silná role státu a armády
- Na přelomu 50. a 60. let prezidentem **Juscelino Kubitschek de Oliveira** (po matce českého původu) – program **industrializace** a substituce dovozu, i za cenu zadlužování
- V 60.–80. letech vojenské vlády, pokračuje industrializace
  - ▣ 1964–74 – zlatý věk – HDP roste až do ropné krize o 9 % ročně, obyvatelstvo (až 30 mil.) se přesouvá do měst, roste hl. automobilový průmysl , ale zadlužování
- 1994 vyhlášen plán hospodářské stabilizace

Obyvatelstvo

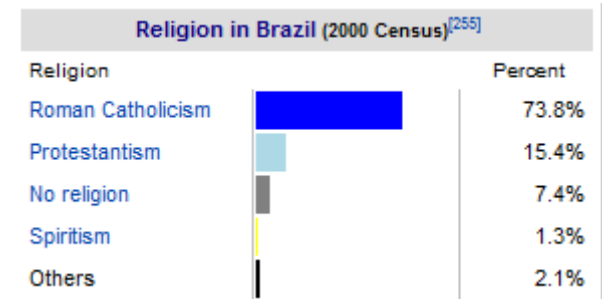

- 190–196 mil. obyvatel (2008)
- Rychlý růst se zpomaluje (1890: 14 mil., 1960: 70 mil., 1980: 119 mil.), dnes roční přírůstek 1,24 % a saldo migrací -0,09 %
- Hustota zalidnění je poměrně nízká: 23 ob./km²
- Brazilci tvoří – s výjimkou indiánů – jednotný národ a nejsou rozděleni rasovými předsudky
- Oficiální údaje: 54 % obyvatelstva běloši (hl. na J státu), 39 % mulati, mestici a zambové, 6 % černoši (zejména v S části státu)

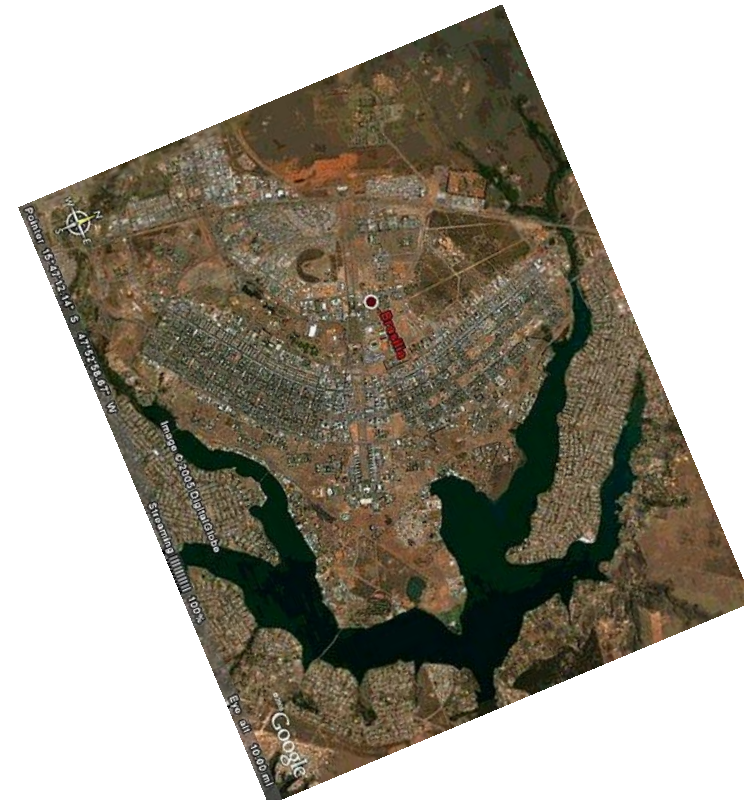
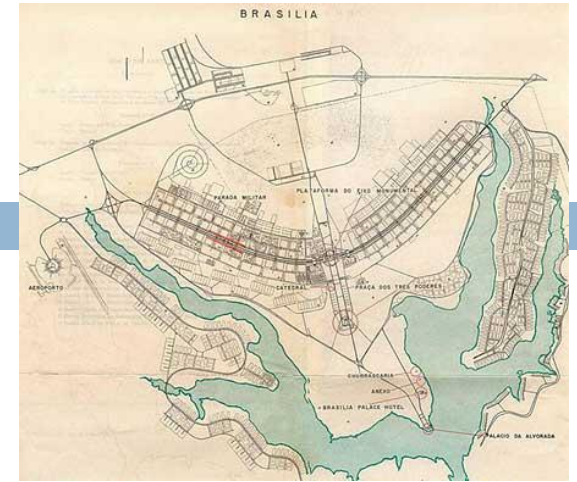
Obyvatelstvo

- Výrazné soustředění na východě a JV země, hlavně u pobřeží (státy Rio de Janeiro, São Paulo)
- Vnitrozemí, severní a SZ část Brazílie má nízkou hustotu zalidnění (státy Amazonas, Mato Grosso)
- Míra urbanizace se rychle zvyšuje (asi 3/4 obyvatel žijí ve městech)
- Úřední jazyk je **portugalština**, zde zvaná též brazilština
- Asi 80 % obyvatel **katolické církve**, tento údaj zahrnuje ale i vyznavače různých afro-křesťanských kultů (macumba, condoblé apod.) – **země s největším množstvím obyvatel katolického vyznání na světě**
  - V posledních letech se rychle zvyšuje podíl protestantů (z 9 % v roce 1991 na 15,4 % v roce 2000).

Brasília

- Hlavním městem je od 21. 4. 1960 Brasília
- Nově vybudována na konci 50. let v řídké osídlené části země (cerrado) na půdorysu letadla (event. motýla); v geogr. středu země (viz vlajka)
- Předchozí hlavní město bylo Rio de Janeiro, před ním Salvador
- Původně zamýšleno jako město s převážně administrativní funkcí, dnes ale už 2,6 mil. obyvatel (4. největší v Brazílii)
- Další velká města: São Paulo – aglomerace 17 mil., Rio de Janeiro – aglomerace 11 mil., Belo Horizonte, Salvador, Fortaleza, Nova Iguaçu, Recife, Curitiba, Pôrto Alegre, Belém

Velká města

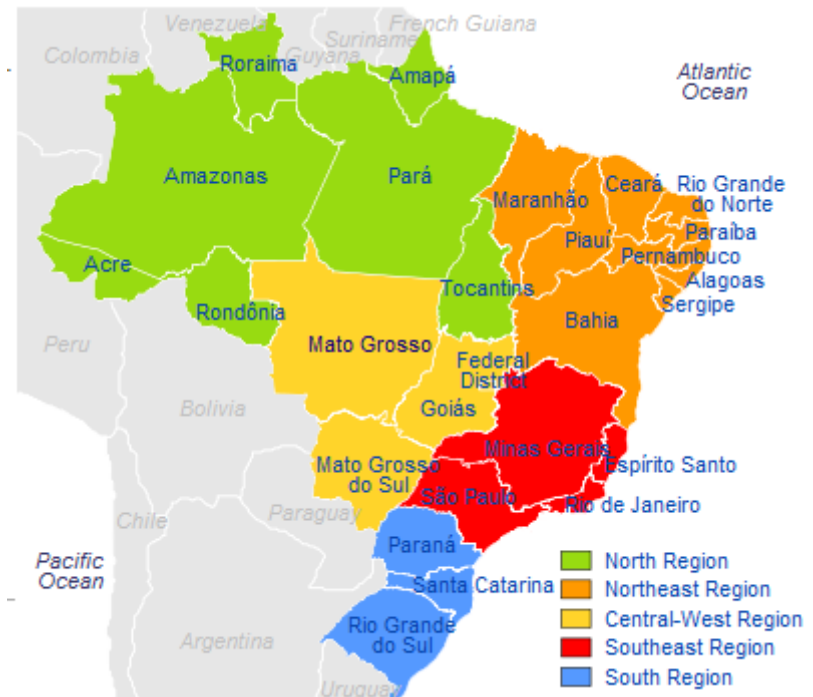

- **São Paulo** (2010: 11,2 mil. obyvatel, metropole: 19,7 mil.)
  - Obchodní a ekonomické centrum země, založeno jako misie v roce 1554, rozvoj zejména ve 20. století
  - Problémy:
    - živelný urbanistický vývoj – není místo na komunikace a parky
    - favely (1,5 mil. obyvatel), bezdomovci (neznámý počet)
    - kriminalita (loupeže, únosy)
    - záplavy (živelný vývoj zlikvidoval říční síť, kanalizační síť nedostačuje / neexistuje)
    - Znečištění ovzduší

- **Rio de Janeiro** (2010: 6,3 mil. obyvv., metropole – 14,4 mil.)
  - V letech 1763–1960 hlavní město Brazílie
  - Cca 1/3 obyvatel žije ve favelách
  - Kulturní centrum státu – největší fotbalový stadion světa (Maracaná), 24 km mořských pláží (mj. Copacabana), na konci února karneval samby

Brazilská federativní republika

- Ústava z roku 1988
- Federativní stát – 26 spolkových států + federální území hlavního města
- Prezidentská republika, prezident volen na 4 roky
- Pol. geo. zvláštnost: volební povinnost pro občany od 18 do 70 let, volební právo pro občany od 16 (!) do 18 a nad 70 let
- Složitější stranická struktura (v parlamentu 15 politických stran)

Hospodářství

- Agrárně průmyslový stát s velkým surovinovým bohatstvím, rozsáhlou zemědělskou výrobou a pokročilým průmyslem
- Regionální velmoc
- Řadí se mezi nejvyspělejší v LA, vysoké přebytky vývozu a nízká inflace
- Velký objem zahraničních investic
- Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva: 22 % zemědělství, 26 % průmysl, 52 % služby
- v minulosti velmi malá diverzifikovanost zahr. obchodu (postupně: dřevo – cukr – zlato+drahokamy – káva)
- od 30. let 20. století rozvoj zpracovatelského průmyslu, v druhé polovině 20. století rychlý nárůst HDP (7–9 % ročně, v roce 1973 dokonce 14 %).
  - 2004: HDP 7 600 USD/osoba
  - 2010: HDP 11 239 USD/osoba (ČR 26 800)

Zemědělství

- Orná půda 6 %, pastviny 22 %, lesy 58 %
- Světově významná produkce mnoha plodin tropického i mírného klimatického pásma
- Přední místa na světě: káva, sisal, pomeranče, maniok, cukrová třtina, sója, banány, mandarinky, kakaové boby; dále ananas, tabák, bavlna, palma olejná, batáty, brambory, rajčata, fazole, kukuřice, rýže
- Rozsáhlý chov skotu (2. místo na světě) a prasat. Největší stádo koní na světě. Lov ryb a velryb
- Vysoká těžba dřeva (hlavně jako palivo), sběr přírodního kaučuku, lístků cesmíny paraguayské (na čaj yerba maté), para ořechy
- Obrovská koncentrace vlastnictví půdy, tíživý je zejména problém bezzemků (80 % pracujících v zemědělství), který se brazilská vláda snaží řešit vnitřní kolonizací (Amazonie)

Zemědělství

Brazil

• Farming and Land Use

FARMING AND LAND USE

	Cattle		Sugarcane
	Fishing		Timber
	Goats		Cropland
	Sheep		Forest
	Bananas		Mountain region
	Cocoa		Pasture
	Coffee		Wetland
	Rubber		Major conurbation

Těžba

- Tradiční hornická země, ohromné surovinové bohatství
- Světově významná těžba:
  - ▣ rud železa (2. místo na světě, největší ložisko Itabira ve státě Minas Gerais), bauxitu (4. místo na světě), rud dalších neželezných kovů (mangan – také Itabira, chrom, zinek, olovo, nikl, kobalt, hořčík, niob, wolfram, cín), uranové rudy.
- Fosilní paliva (nekryjí ale domácí spotřebu – těží se nekvalitní černé a dokonce i hnědé uhlí, ropa a zemní plyn – stát Bahía)
- drahokamy (diamanty, akvamaríny, ametysty, citríny)
- Zlato

- *Substituce fosilních paliv*
  - ▣ Brazílie je 2. největší výrobce **etanolu** (33 % světové produkce, 42 % produkce etanolu jako paliva) a jeho největší exportér
  - ▣ Spolu s USA světový leader v produkci **biopaliv**, program trvá už 30 let
  - ▣ 100 % čerpacích stanic nabízí biopaliva
  - ▣ 12 % automobilů je přizpůsobených na použití biopaliv (v USA 2,8 %, ve Švédsku 2,9 %)

Průmysl

- Průmysl se soustředuje do JV části země (více než 1/2 průmyslové produkce zajišťuje stát São Paulo (3 % rozlohy země, 1/5 obyvatelstva).
- **Relativní význam potravinářství, textilního průmyslu a podobných odvětví typických pro „rozvojové“ ekonomiky klesá**
- **Hutnictví:** největší význam výroba železa a hliníku,
- **Strojírenství** se zaměřuje na dopravní prostředky (automobily, motocykly, autobusy), výrobu zemědělských strojů, elektrotechniky a elektroniky.
- **Chemický průmysl** se koncentruje v přístavních městech (dovoz ropy), rychle se rozvíjí hlavně petrochemie a gumárenství, vysoká je i výroba umělých hnojiv
- **Dřevozpracující průmysl** se rozšiřuje na úkor ochrany lesního bohatství země, rychle se zvyšuje výroba celulózy a papíru
- **Potravinářský průmysl** je jako jediný rozmístěn relativně rovnoměrně, vyrábí se cukr (nejvíc na světě), alkohol (většinou jako palivo) atd.

Energetika

- Brazílie je 3. největší světový producent elektrické energie ve vodních elektrárnách (Čína, Kanada, Brazílie)
  - ▣ ve vodních elektrárnách vyrábějí 85 % energie
  - ▣ Jaderná elektrárna 1 %
  - ▣ 1/10 elektřiny se dováží (z Paraguaye-Itaipú)

Hydroelektrárna Belo Monte na řece Xingu

Zahraniční obchod

- Vývoz: hotové výrobky a polotovary (2/3), káva (10 %), železná ruda, sója, cukr a podobně,
- Dovoz: paliva (1/2), stroje a zařízení, chemikálie.
- Hlavním obchodním partnerem jsou USA a země EU, rozšiřuje se výměna v rámci Mercosuru

ARGENTINA

TMP

Poloha

- 2. největší stát Jižní Ameriky – 2,8 mil. km² (nárokuje území 3,8 mil. km²), nejrozlehlejší země se španělštinou jako úředním jazykem
- Zabírá oblast „jižního cípu“ východně od And
- Sousedí s 5 jihoamerickými státy

Příroda

- 4 odlišné přírodní regiony:
  - **Pampy** (úrodná půda, hlavní zemědělská oblast země)
  - **Patagonie** vč. Ohňové země
  - Subtropické **Grand Chaco**
  - **Andy**
- **Přírodní zdroje:**
  - Dobré podmínky pro zemědělství
  - „Argentinské moře“ je bohaté na ryby (střetávají se v něm brazilský a falklandský proud) a asi i na ropu

Dějiny

- Nejstarší doklady osídlení kolem 11 000 př. n. l.
- Kolem 1480: SV dnešní Argentiny ovládnut Inckou říší, na severu i několik nezávislých kmenů (např. Guaraníové), v Pampách a v Patagonii primitivnější kočovné kmeny
- Únor 1516: **Juan Díaz de Solís** přistál u levého břehu La Platy
- 1542 – území se stalo součástí španělského **místokrálovství Peru**, první stálé evropské osídlení (Buenos Aires) ale bylo založeno až v roce 1580
- Od počátku koncentrace aktivit do Buenos Aires: v kol. dobách žila ve městě 1/3 Evropanů (zbytek jako zemědělci v Pampách)
- 1776 – po reorganizaci **místokrálovství Río de la** – hlavně kvůli obraně před portugalským a britským tlakem (zahrnovalo dnešní Bolívii, Paraguay, Uruguay a Argentinu)
- 1810: mocenské vakuum, španělská Amerika

Dějiny

- 25. 5. 1810 zbavila v Buenos Aires **první junta** moci španělského vicekrále, převzala moc v celém vicekrálovství a deklarovala principy revoluce:
  - ▣ Suverenita lidu, federalismus, dělba moci, veřejná kontrola, ne ale formální nezávislost
- Nestabilní vedení (během 4 let: první junta, velká junta, první triumvirát, druhý triumvirát ...)
- snaha okrajových provincií o odtržení:
  - ▣ 1811: Paraguay
  - ▣ 1824: Bolívie
  - ▣ 1828: Uruguay
- boje mezi rojalisty a independisty skončily v roce 1812 vítězstvím stoupenců nezávislosti pod vedením San Martína
  - ▣ Španělsku se po roce 1814 už nepodařilo (jako v jediném území LA) restaurovat svoji moc
- 9. 7. 1816 vyhlášena nezávislost pod názvem **Spojené provincie Jižní Ameriky**

Dějiny

Eva („Evita“) Perón
a Juan Perón

- Po 1875:
  - ▣ Výrazná evropská imigrace (postupná změna rasové struktury země)
  - ▣ Značné zahraniční investice, vytvoření průmyslových odvětví vázaných na moderní zemědělskou výrobu, až do velké hosp. krize období stabilního ek. růstu,
  - ▣ Postupně zaváděna demokracie, posílení vojenské moci země
- 1946 zvolen prezidentem **Juan Domingo Perón** ⇒ „peronismus“ – autoritářský politický směr usilující o:
  - ▣ Zlepšení pracovních a sociálních podmínek
  - ▣ Znárodnění strategických odvětví průmyslu
  - ▣ Industrializace a substituce dovozu
  - ▣ Rozvoj měst
- Program vedl k inflaci a k mezinárodní izolaci země a s klesající popularitou režimu se zvýrazňovaly nedemokratické prvky (cenzura, terorizování opozice...)
- Jeho první vláda byla ukončena v roce 1955 vojenským převratem (vojáci měli povětšinou zázemí ve velkých pozemkových vlastnících)

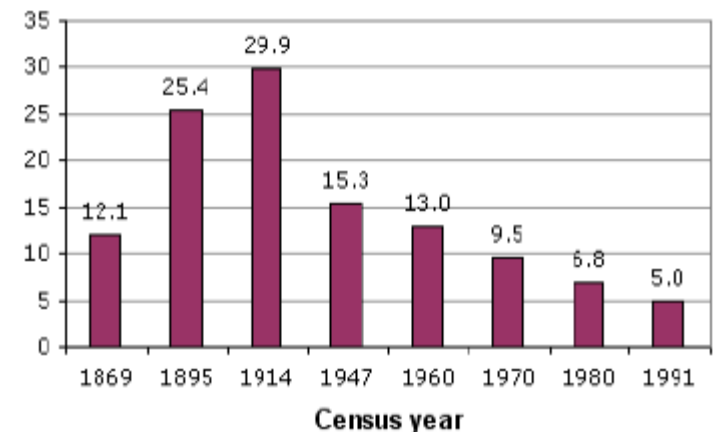
Dějiny

- Po neúspěchu vojenských a polovojenských vlád se v roce 1973 vrací Perón k moci, už v roce 1974 ale + a moc přebírá jeho poslední manželka Isabel Perón (1. prezidentka na světě) – spíš než pro politické vize jako kompromis různých křídel perónistického hnutí
- 1976 se opět ujímá moci armáda
  - Ta se ale v následujících letech diskredituje (vraždy představitelů opozice, korupce, hospodářské zhroutení, zavlčení země do války o Falklandy)
- 1983 obnovena civilní vláda, i ty ale měly problémy s ekonomickou stabilitou
- o stabilizaci ekonomiky se pokusil až prezident **Carlos Menem** (privatizace, otevření ekonomiky, zjednodušení obchodních a podnikatelských pravidel a hlavně v roce 1991 fixování kurzu měny na americký dolar) – účinné cca do roku 1998, pak ale začala fixace kurzu působit spíše kontraproduktivně (zdražovala export) a v roce 2001 se stát finančně zcela zhroutil (3. 1. 2002 státní bankrot)
- Stabilizace ekonomiky poté trvala zhruba celý následující rok, byl uvolněn kurz místní měny, přistoupilo se k oživení politiky substituce dovozu a výrazné podpoře vývozu

Obyvatelstvo

- 40,1 mil. obyvatel (2010), 4. nejzaldněnější „španělsko-jazyčný“ stát
- Porodnost 16,3 ‰, úmrtnost 7,5 ‰, saldo migrací 0,0 ‰ (údaje z roku 2008), na LA poměry nízký přirozený přírůstek
- Poměrně příznivé další demografické charakteristiky (kojenecká úmrtnost 14,4 ‰ (2004), naděje na dožití při narození 71,6 / 79,1 let)
- Pro vývoj obyvatelstva bylo důležité masové přistěhovalectví z Evropy, které začalo v 70. letech 19. století
  - Od poloviny 19. do poloviny 20. století do země přišlo 6,2 mil. migrantů – nejvíce evropských migrantů po USA, každých 20 let se díky migracím populace zdvojnásobila

Non-native population in Argentina (%)

Obyvatelstvo

Corrientes

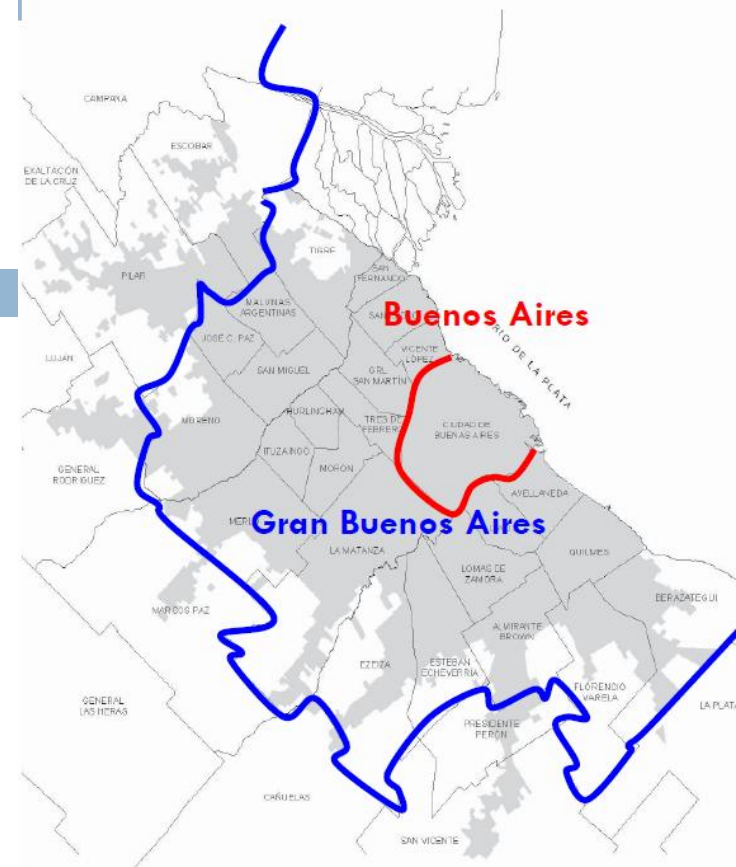

- Rasově převažují Evropané (86,4 %) hlavně španělského a italského původu (italské předky má kolem 60 % Argentinců)
- Zbytek tvoří mestici (8 %), indiáni (1,6 %), Arabové a ostatní Asiaté (4 %)
- Nábožensky jednotný stát:
  - Římskokatolická církev (92 % - praktikujících 20 %),
  - Protestanti (2 %), židé (2 % - druhá největší komunita v Americe)
- Jazykově také poměrně jednotné území:
  - Španělština (úřední jazyk), místně i guaraní (od roku 2004 2. úřední jazyk v provincii Corrientes – tam ale, podobně jako v Paraguayi, jazyk mesticů) a portugálština (u hranic s Brazílií)

Buenos Aires

- Výrazná koncentrace obyvatel v hlavním městě – vlastní město 3 mil. obyvatel, aglomerace 13 milionů
- Gran Buenos Aires = BA + 24 dalších obcí

Politika

- Federace (23 provincií a „autonomní město“ Buenos Aires)
- Prezidentka Cristina Fernández de Kirchner

Ekonomika

- V roce 2010 HDP 15 854 \$/obyv. (51.)
- HDI (2010): 0,775 (46. na světě, vysoké)
- Jedna z 20 největších ekonomik světa (člen G-20)

- Průmyslově-agrární stát s velkým zemědělským potenciálem
- Ekonomicky na úrovni států střední Evropy
- **Jeden z největších světových producentů zemědělských výrobků:**
  - ▣ Hlavně obilniny (pšenice 1/2 osevních ploch, dále kukuřice), brambory, zelenina, olejnin (sója, slunečnice), bavlník, cukrová třtina, tabák, čaj
- Vyspělé vinařství a sadařství
- Dobytkářská velmoc: skot, koně
- Zemědělství se koncentruje na Pampách („obilnice světa“)

Průmysl

- Těžba ropy (podhůří And, Patagonie, Ohňová země – pokrytí vlastní potřeby), zemního plynu, méně kvalitního uhlí (nedostačuje), rud (Fe, Pb-Zn, Mn, W, Be, Sn, Cu, Mo...; opět musí i dovážet), solí
- Průmysl koncentrován do velkoměst – 2/3 jsou v Buenos Aires
- Díky politice soběstačnosti produkuje úplné spektrum zboží. Hutnictví železa (ruda dovážená z Brazílie) i barevných kovů, strojírenství (nejen montáž, ale i vlastní výrobky včetně automobilů), průmysl chemický, elektrotechnický, potravinářství (zpracování zemědělských výrobků a konzervace – sušené mléko, mražené maso).
- Elektřina: z vodních zdrojů 50 % (hlavně přehrada Yaciretá), nejstarší jaderná elektrárna v LA (9 %).

Nejslavnější Argentinec

- * 14. 6. 1928 ve městě Rosario
- V mládí ovlivněn uprchlíky španělské občanské války a dlouhou sérií politických krizí v Argentině
- září 1954: odchod do Ciudad de México, kde se poprvé setkal s Fidelem Castrem, pak s ním boje na Kubě
- Po vítězství kubánské revoluce druhý muž režimu (ministr, major armády) – nasměrován spíše pročínsky
- 1965: po kritice SSSR zbaven funkcí, odchod do Afriky (povstání v Kongu)
- + (zastřelen) 9. 10. 1967 v Bolívii

COLOMBIA

Základní údaje

- Strategicky výhodná poloha mezi dvěma oceány, v Karibském moři i ostrovy San Andrés a Providencia, v Pacifiku Malpeo, Gorgona
- 1 138 910 km²
- 45,6 mil. (odhad 2010) – druhý nejlidnatější stát v Jižní Americe, 3. v Latinské Americe, 4. největší španělskojazyčná populace světa (po Mexiku, USA a Španělsku)

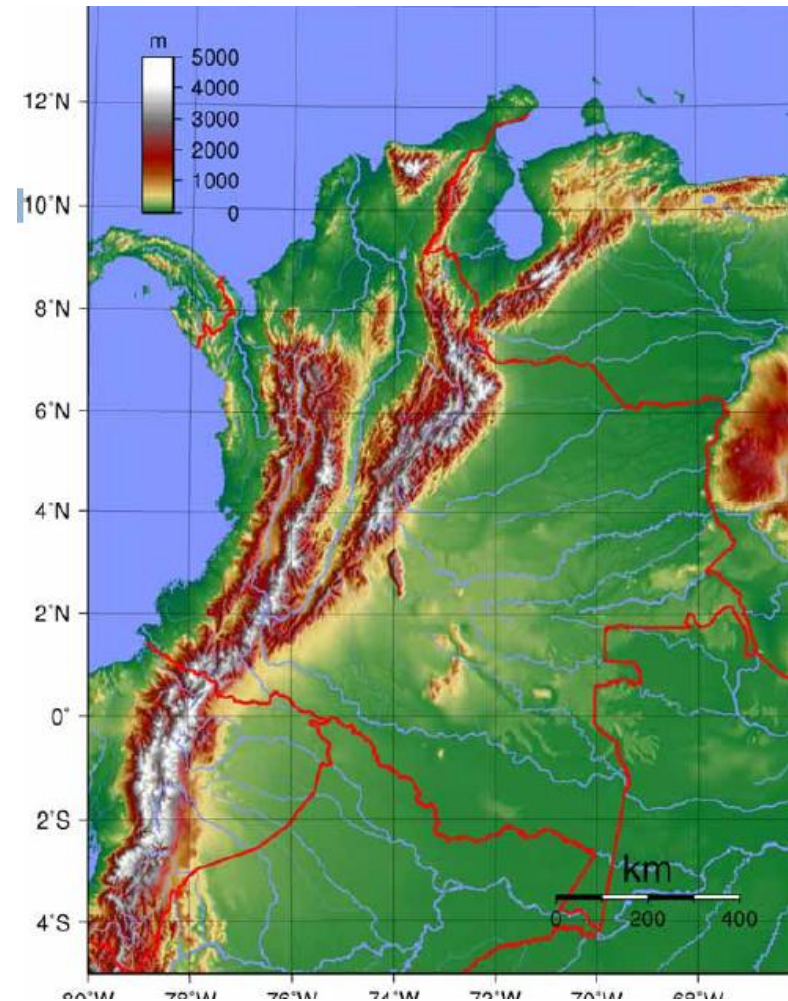
Příroda

3 pásma And:

- Cord. Occidental
- Cord. Central (sopky Nevado del Ruiz – 5400 m, Tolima – 5215 m)
- Cord. Oriental (rozlehlé náhorní plošiny)
- Izolované masivy Sierra Nevada de Santa Marta (s nejvyššími kolumbijskými horami Pico Cristóbal Colón – 5775 m a Pico Simón Bolívar) a Serranía de Baudó

Nížiny:

- Region **Oriente** (přes 50 % plochy, ale jen 3 % obyvatel):
  - Amazonská
  - Orinocká
- Nížiny na dolních tocích řek Magdalena, Cauca, Atrato
- Úzká pobřežní nížina podél Pacifiku

Podnebí

- Ovlivněno hlavně reliéfem
  - ▣ dobře zásobeny srážkami Západní Kordillera a pacifické pobřežní nížině (na jihu 3000 mm, na severu až 9000 mm)
  - ▣ Východní svahy Východní Kordillery (3000–5000 mm)
  - ▣ Amazonská nížina (2000–3000 mm)

Přírodní rizika

- 15 vulkánů
- Povodně v období dešťů (nepredikovatelně zintenzivňované v souvislosti s ENSO, ovlivněné také deforestrací v Andách)

Dějiny

- První evropský kontakt 1499
- **Bogotá** – založena 1538 na náhorní plošině s mírným klimatem, vybrána za administrativní centrum, kolem ní pak základna španělského osídlování a zemědělství (pšenice, ječmen, brambory) ⇒ na karibském pobřeží nadále jen opěrné body
- 1810: povstání v Bogotě, svržení místokrále, počátek boje za nezávislost (rozdrobení na provincie)
- 7. 8. 1819 vítězství Bolívarovy armády v bitvě na ř. Boyacá u Bogoty
- Vyhlášení nezávislé federativní republiky v hranicích místokrálovství Nová Granada (3 členské státy: Ekvádor, Venezuela a Nová Granada) – **Republika Kolumbie**
- V roce 1829 se odtrhla Venezuela, v roce 1830 Ekvádor

Simón Bolívar

Dějiny

- 19. století: politická nestabilita, soupeření unionistů a federalistů/ liberálů a konzervativců několikrát přerostlo v občanské války
- 1903: od K. se odtrhlo strategicky významné území Panamy (iniciováno USA, ty také v roce 1921 zaplatily Kolumbii odškodnění 25 mil. \$, výměnou Kolumbie uznala panamskou nezávislost)
- Přelom 40. a 50. let – eskalace politického násilí mezi liberály a konzervativci, až 180 tis. obětí; ukončeno dohodou obou stran o vytvoření Národní fronty (následujících 16 let se pravidelně střídaly na pozici prezidenta a měly paritu ve volených orgánech)
- V tomto období omezena legální politická soutěž, vytvořena řada převážně levicových gerilových hnutí (FARC, ELN ...) – aktivní dosud
- Od 70. let také nárůst moci drogových kartelů – silný vliv i na politiku, růst kriminality a také podpora (většinou pravicových) paramilitárních skupin
- 1991 – nová ústava

Vlajka (pozůstatky minulosti)

Kolumbie

Venezuela

Ekvádor

Současnost

- Přelom 20. a 21. století: pokus o řešení násilností dohodou s gerilovými formacemi (mj. pro ně vytvořena demilitarizovaná zóna) – neúspěšné
- 2002–2010 prezident **Álvaro Uribe, změna taktiky**: výrazný důraz na vojenské řešení a obnovení plné suverenity státu v operačních oblastech geril
- Výrazné zlepšení bezpečnostní situace (v letech 2000–2009 počet únosů klesl z 3 700 na 172, počet vražd z 29 tis. na 1 6 tis., počet členů geril ze 17 na 9 tis.)
- Prezidentská unitární republika
- Prezident i 2komorový parlament je volen na 4 roky, volební systém je proporční
- Dlouhá tradice ústavní vlády
- Od r. 2010: Prezident Juan Manuel Santos (Sociální strana národní jednoty)

Obyvatelstvo

- Průměrně 40 ob./km², nejhustěji zalidněny horské kotliny a náhorní plošiny a karibská pobřežní nížina
- Roční přírůstek 1,6 %
- Vysoká urbanizace – 73 %, ročně přibude ve městech 2,4 % (hl. pracovní migrace z venkova – od poloviny 20. stol.); 5 milionových měst (Bogotá, Medellín, Cali, Barranquilla, Cartagena)
- Bogotá: 1938: 358 tis., 1995: 5,6 mil., 2010: 8,8 mil.
- Vzhledem k pol. násilí v zemi je v Kolumbii vysoký podíl vnitřně přesídlených osob (IDPs) – snad až 4,5 mil.
- dohad: 58 % mestici, 20 % běloši (kreolové), 21 % „Afrokolumbijci“ (14 % mulati, 4 % černoši, 3 % zambové), 1 % indiáni (hl. Čibčové)
- Pro indiány je zřízeno 567 rezervací (resguardos) – zabírají 30 % rozlohy státu, žije v nich 800 tis. lidí

Hospodářství

- HDP/ob. (parita kupní síly, 2009): 8936 \$
- HDI (2009): 0,807 (vysoký, 77. na světě)

- **Export:**
  - Odvětvová struktura: 27 % ropné produkty, 15 % káva, 10 % chemické výrobky, 10 % ryby, 8 % textil, 8 % uhlí, 7 % ostatní potraviny
  - Podle zemí: USA (35 %), Německo (7 %), Peru (6 %), Venezuela (6 %), Ekvádor (4 %) ...

Zemědělství

- Zaměstnává 26 % obyv. (prům. 30 %, služby 44 %)
- Tvoří 14 % HDP (prům. 32 %, služby 54 %)
- Zemědělská půda tvoří 2/5 plochy území
- Struktura plodin závisí na nadm. výšce:
  - Vlhké teplé nížiny: banány, cukrová třtina, rýže
  - Mírně teplé polohy: káva, kakao, kukuřice, bavlna
  - Náhorní plošiny a horské pánve: ječmen, pšenice, kukuřice, brambory
  - Vyšší polohy: pastevectví (ovce, hovězí dobytek)
- Plodiny pro domácí spotřebu: maniok, kukuřice, zelenina

Průmysl

- Nepříznivě působí FG podmínky (řada míst v zemi je obtížně dopravně dostupná), původně proto převládaly malé podniky místního zpracovatelského průmyslu
- Poč. 20. století: vytvářejí se průmyslová centra v **Medelínu** (textil, obuvnictví, potravinářství, ocelárny a železárny)
- později nastupuje rozvoj **Cali** – těží z dobrého dopravního spojení s přístavem Buenaventura, přes který se realizuje většina vývozu, rychlý rozvoj po otevření Panamského průplavu
- 1/4 hospodářské produkce se soustřeďuje v Bogotě (potravinářský, textilní, chemický, stavební hmoty)
- Suroviny: zlato, smaragdy, uhlí (řada ložisek), ropa, zemní plyn (La Guajira), nikl, měď, železná ruda